

مبانی طراحی مراکز درمانی با توجه به اصول طراحی اکولوژیک تحت عنوان "محیط کارآمد شفا بخش"¹

یاسمن رجبیون^{1*}، شهریار شقاقی²، اسد الله شفیع زاده³

1- فوق لیسانس معماری، زنجان، شهرک کارمندان، yasamanrajabioun@yahoo.com

2- دکتری معماری پایه 13، تبریز، sh.shagagi53@gmail.com

3- دکتری معماری، تبریز

چکیده

پژوهش حاضر تلاشی است بر برقراری ارتباط بین طراحی بناهای درمانی با نیازهای ذاتی معماری اکولوژیک و وظیفه اصلی بناهای درمانی برای سلامت و درمان. دلیل عقب ماندن بخش درمانی در هماهنگی با معماری اکولوژیک شاید قوانین طراحی سخت و گاهاً پیچیده بناهای درمانی، مصرف بسیار بالای انرژی و آب تا دور ریزهای خطرناک زیاله و غیره باشد. در نظر گرفتن ساختمان‌ها در بافت چرخه زندگی و نشان دادن آن‌ها به عنوان بخشی از یک اکوسیستم یا متابولیسم اکولوژیکی نشان می‌دهد که ساختمان‌ها ارتباط مستقیمی با سلامتی بدن انسان دارند. دانستن این موضوع که ساختمان عامل تعیین کننده در سلامت انسان و جهان هستند نشان می‌دهد که ساختمانی که در چرخه زندگی‌اش سالم است کلیدی به سمت یک سیاره سالم است. در بیمارستان‌ها، تصمیمات طراح از جای قرار گرفتن ساختمان تا مقیاس آن و مصالح و اکوسیستم‌های به کار گرفته شده در آن تا نحوه اجرا و نگهداری در طی سال‌های زندگی‌اش، روی اکوسیستم منطقه‌ای تأثیر می‌گذارد و در این روند پیامدهای نامرئی تصمیمات طراح روی سلامت انسان و اکوسیستم در مقیاس محلی، منطقه‌ای و جهانی به اندازه فعالیت‌های مرئی صورت گرفته در داخل ساختمان مهم و تأثیر گذار هستند. بر این اساس، هدف اصلی این پژوهش انطباق سیستم‌های برنامه ریزی و طراحی بیمارستانها با مفاهیم طراحی اکولوژیکی در اقلیم سرد و خشک کشور ایران است. در این راستا چک لیستی از موارد طراحی اکولوژیک در مراحل پیش طراحی، طراحی، ساخت و اجرا و نگهداری بیمارستان در فصل‌های پایداری سایت، مدیریت مصرف آب، مدیریت مصرف انرژی، مدیریت مواد و منابع و کیفیت محیطی که بعضی از آن‌ها قابل به کارگیری در تمامی اقلیم‌ها هستند و بعضی به طور خاص در این اقلیم بررسی شده اند، تهیه شده است. به عنوان نتیجه می‌توان ادعا کرد تنها در صورتی دستیابی به بیمارستانی با بهترین کیفیت‌های فضایی و محیطی امکان‌پذیر است که به طراحی آن به عنوان یک "محیط کارآمد شفا بخش" که نه تنها وظیفه درمان بیماران بلکه وظیفه برتر ارتقاء سلامت عمومی در اکوسیستم منطقه خود و در مقیاس جهانی دارد، نگاه بشود.

واژه‌های کلیدی: طراحی بناهای درمانی، معماری اکولوژیک، متابولیسم اکولوژیکی، محیط کارآمد شفا بخش

¹ برگرفته از بخشی از پایان نامه کارشناسی ارشد با عنوان "طراحی مرکز آموزش، پیشگیری و درمان بیماران کلیوی با رویکرد اکولوژیک در اقلیم سرد و خشک زنجان"